

Obsah

Úvodem

Obrat k dítěti – trvale naléhavé pedagogické téma	9
---	---

ČÁST PRVNÍ

Objevování dítěte a jeho dětství

1 Dějiny dítěte, dějiny dětství	15
1.1 Dějiny dítěte jako dějiny prohrěšků na něm páchaných	15
1.2 Pokusy o obrat k dítěti	25
1.3 Objevení dítěte?	30
2 Impulz reformní pedagogiky – zrod úsilí být dítěti práv	33
Závěr	36
3 Impulzy psychologických bádání	39
3.1 Impulz psychoanalýzy	39
3.2 Zkoumání důsledků autoritářské výchovy	46
3.3 Impulzy kognitivní a konstruktivistické psychologie	50
3.4 Impulzy humanistické psychologie	58
4 Znepokojení nad dítětem a dětstvím dnes	63
4.1 Dětství medializované	64
4.2 Konzumní dětství	67
4.3 Dětství v bezdětném světě, dětství jedináčkovské	68
4.4 Proplánované, opečované a urychlované dětství versus dětství zanedbané	71
4.5 Scholarizované dětství	73
4.6 Emocionálně přetížené dětství	75
4.7 Agresivní versus viktimizované dětství	77
Rekapitulace a pointa první části	80

ČÁST DRUHÁ

Dítě v osobnostním pojetí

5	Obecnější pohled na osobnost	85
6	Východiska osobnostního pojetí dítěte	87
6.1	Dítě – jedinec v dětském věku	87
6.2	Obsah dětského věku – vývojová transformace	88
6.3	Nesamozřejmé dětství	89
6.4	Tři výchozí předpoklady osobnostního pojetí dítěte	91
	Rekapitulace a pointa druhé části	101

ČÁST TŘETÍ

Osobnostní zřetele v přístupu k dítěti

7	Zřetel k celistvosti – osobnost jako celek	105
7.1	Celistvost osobnosti je strukturou jejích základních charakteristik	105
7.2	Celistvost osobnosti jako výsledek jejího integračního úsilí	113
8	Zřetel k zaměřenosti – osobnost jako cílesměrné usilování	117
8.1	Co tvoří zaměřenost osobnosti	118
8.2	Perspektivní orientace	122
9	Zřetel k mezilidským vztahům – osobnost jako sounáležitost	127
9.1	Pojetí sociální interakce a komunikace	127
9.2	Druhy komunikace	130
9.3	Působení komunikace na osobnost, její jednání a vývoj	136
9.4	Promítání mezilidských vztahů a komunikace do osobnosti	138
10	Zřetel k pohlaví/genderu – osobnost jako muž, či žena	141
10.1	Pohlaví a gender	142
10.2	Chlapci a dívky	144
11	Zřetel k identitě – osobnost jako svébytné sebevyjádření	147
12	Zřetel k autoregulaci – osobnost jako vláda nad sebou samým	151
13	Odosobňující postoje ve vztahu k dítěti a jejich kritika	153
13.1	Dítě jako materiál, objekt manipulace	153
13.2	Dítě jako hrozba, zátěž	155
13.3	Dítě jako kompenzace vlastních vychovatelových nedostatků ..	156

13.4 Zaslepenost dítětem – protekcionistický redukcionismus	158
13.5 Prohřešky školy	158
Rekapitulace a pointa třetí části knihy	160

ČÁST ČTVRTÁ

Úrovně a stadia vývoje osobnosti dítěte

14 Pojetí vývoje osobnosti dítěte	165
15 Úrovně psychického vývoje	169
15.1 Vývoj jako zrání	169
15.2 Vývoj jako učení	170
15.3 Vývoj jako socializace osobnosti	172
15.4 Vývoj jako edukace	186
15.5 Vývoj jako seberozvoj osobnosti	194
16 Stadia vývoje osobnosti dítěte	197
16.1 Stručná charakteristika prenatálního vývojového stadia	197
16.2 Kojenecké stadium – první rok života	198
16.3 Batolecí stadium	200
16.4 Stadium předškolního věku	201
16.5 Stadium raného školního věku	205
16.6 Stadium pubescence	209
16.7 Adolescence	213
Rekapitulace a pointa čtvrté části knihy	217
Závěrem: Dítě v osobnostním pojetí – nároky na profesionalitu a ctnosti učitele	217
Hlavní použitá a doporučená literatura	225